

คู่มือการปฏิบัติงาน การเสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
ประจำปี 2567

คำนำ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน การปฏิบัติราชการอันเกี่ยวเนื่องด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเสนอขอพระราชทาน การนำความกราบบังคมทูลรายชื่อเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน การประกาศรายชื่อผู้ได้รับพระราชทาน การรับ - จ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น โดยเฉพาะในขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกลั่นกรองและตรวจสอบบุคคลที่สมควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของการพระราชทานที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

กลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นกลุ่มงานหลักในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จึงได้จัดทำคู่มือเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน การให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขต	1
1.4 คำนิยามศัพท์	1
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2

บทที่ 2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช 2484	3
2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	3
2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. 2564	10
2.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2548	11
2.5 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดราคาخذใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2569	21

บทที่ 3 ขั้นตอนในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.1 ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา	23
3.2 ระยะเวลาแต่ละขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา	29
3.3 การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	30
3.4 การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์	30
3.5 วิธีการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์	31

บทที่ 4 วิธีการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

4.1 การแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นสายสะพายสำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562	32
4.2 ลำดับชั้นแพรแถบย่อ	48
4.3 ลักษณะแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์/แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึก	49

ภาคผนวก

50

บรรณานุกรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ขึ้นตราใด แก่บุคคลใด นอกจากจะต้องพิจารณาตามตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ และกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทาน ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ประพฤติดี มีความจงรักภักดีและมีทัศนคติที่ดีต่อพระมหากษัตริย์และได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานมีความภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริงและเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูง ดังนั้น ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใด ต้องพิจารณาโดยรอบคอบว่า บุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมิใช่พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรู้สึกภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย ซึ่งในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากต้องตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบตั้งแต่การตรวจสอบคุณสมบัติ การจัดทำข้อมูล และดำเนินการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอพระราชทาน ดังนั้น การดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ละครั้ง จึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและปัญหาที่จะเกิดขึ้นที่ต้องแก้ไขในภายหลัง

กลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ รวบรวม และจัดทำข้อมูลประกอบการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จึงดำเนินการจัดทำคู่มือการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์กลุ่มบริหารงานบุคคลให้บุคลากรในกลุ่มบริหารงานบุคคลและประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจและทราบถึงขั้นตอนในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (นักทรัพยากรบุคคลและเจ้าหน้าที่ กลุ่มทะเบียนประวัติ และบำเหน็จความชอบกลุ่มบริหารงานบุคคล) สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1.2.2 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจและทราบถึงขั้นตอนในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1.3 ขอบเขต

คู่มือการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ วิธีการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์การกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่2ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย

1.4 คำนิยามศัพท์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายถึง เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย แต่ไม่รวมถึงเหรียญรัตนาภรณ์และเหรียญราชรุจิ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายถึง ผู้ซึ่งมีรายชื่อเป็นผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายถึง การดำเนินการถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ออกจากรายชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานคืน

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง นักทรัพยากรบุคคลและเจ้าหน้าที่กลุ่มทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานในส่วนของการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ลูกจ้างประจำ หมายถึง ลูกจ้างประจำสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

พนักงานราชการ หมายถึง พนักงานราชการสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ได้อย่างถูกต้อง

1.5.2 บุคลากรสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และประชาชนทั่วไป ได้ทราบถึงวิธีการดำเนินการและกระบวนการในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

บทที่ 2

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การจัดทำคู่มือการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นไปด้วยความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการและเงื่อนไข จึงต้องศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบในการดำเนินการ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช 2548
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. 2564
4. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2548
5. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดราคาخذใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2569

1 พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช 2548 มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 7 เหรียญจักรพรรดิมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลมรูปจักร ด้านหน้ามีรูปครุฑพาว์อยู่ในวงจักร ด้านหลังมีรูปช้างเอราวัณในวงจักรจารึกอักษรโดยรอบว่า “บำเหน็จแห่งความยั่งยืนและมั่นคงในราชการ” เบื้องบนเหรียญมีเครื่องหมายพระมหากษัตริย์ไทยห้อยกับแพรแถบกว้าง 3 เซนติเมตร สีแดงขอบสีเหลืองกับสีเขียวประดับทองลือเบื่องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับลือที่หน้าซ้าย

มาตรา 8 เหรียญจักรพรรดิมาลาสำหรับพระราชทานข้าราชการฝ่ายพลเรือน ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อย เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 25 ปี

การนับเวลาราชการ ให้นับโดยคำนวณเวลาราชการทั้งหมดของผู้นั้นรวมกัน แต่ถ้าผู้นั้นเข้ารับราชการก่อนอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ให้นับตั้งแต่วันอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

มาตรา 10 ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธย และประทับพระราชลัญจกร

มาตรา 11 การพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลาพระราชทานเป็นกรณีพิเศษ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานนายชนมให้ทายาทโดยธรรมรักษาไว้เป็นที่ระลึก แต่ถ้าผู้ได้รับพระราชทานก็ดี ทายาทโดยธรรมก็ดี ประพฤติตนไม่สมเกียรติ อาจทรงเรียกคืนได้ ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ภายในกำหนดสามสิบวันจะต้องใช้ราคาเหรียญนั้น

มาตรา 12 เหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลาจะพระราชทานแก่ผู้ใดอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างใดเท่านั้น

สรุปสาระสำคัญ

- รับราชการด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 25 ปีบริบูรณ์ ตั้งแต่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป หากเข้ารับราชการก่อนอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ให้นับตั้งแต่วันที่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป
- ไม่เคยเป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัย ถึงแม้จะล้างมลทินแล้ว

- ต้องไม่เคยได้รับการพิจารณาไม่เลื่อนเงินเดือน ด้วยเหตุที่ลาหรือมาทำงานสาย เกินจำนวนครั้งที่กำหนด ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ผลตามเป้าหมายและขาดราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- กรณีพ้นจากราชการเพราะเหตุเกษียณอายุหรือลาออกจากราชการในปีที่จะขอพระราชทานฯ จะต้องไม่ออกก่อนวันที่มีอายุราชการครบ 25 ปี

2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 บททั่วไป

ข้อ 7 สิทธิของบุคคลในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และคุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเภท ตระกูล และชั้นตราใด ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

ข้อ 8 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและที่กำหนดไว้ ในระเบียบนี้

ข้อ 9 เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับโดยเรียงตามประเภท ตระกูล และชั้นตราสูงสุด ตามลำดับดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

- (7) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)
- (8) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)
- (9) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 1 (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)
- (10) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 1 (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา ได้แก่

- (3) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 2 (ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก)
- (4) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 2 (ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย)

ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ได้แก่

- (3) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 3 (ตริตาภรณ์ช้างเผือก)
- (4) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 3 (ตริตาภรณ์มงกุฎไทย)

ง. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ

- (4) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 4 (จตุรตาภรณ์ช้างเผือก)
- (5) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 4 (จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย)
- (8) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 5 (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)
- (9) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 5 (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)
- (11) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

ข้อ 10 เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่สตรี แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับโดยเรียงตามประเภทตระกูล และชั้นตราสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

- (5) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)
- (6) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)
- (7) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 1 (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)

- (8) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 1 (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)
ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา ได้แก่

- (1) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 2 (ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก)
(2) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 2 (ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย)

- จ. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อไม่มีดารา ได้แก่

- (2) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 3 (ตริตาภรณ์ช้างเผือก)
(3) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 3 (ตริตาภรณ์มงกุฎไทย)
(6) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 4 (จตุรตาภรณ์ช้างเผือก)
(7) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 4 (จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย)
(10) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ 5 (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)
(11) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ 5 (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)
(13) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

2.2 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ 11 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติดังนี้

- (1) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานมิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนด เวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ได้นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป จึงให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน

- (2) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทานหรือตั้งแต่วันที่มีประกาศของทางราชการแล้วแต่กรณี

2.3 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ 12 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ชนิดคล้องคอไม่มีดารา และชนิดคล้องคอมีดารา สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

- (1) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังคเมตต์ที่หนึ่งลงมา โดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าสีเสื้อพองามและให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังคเมตต์ไปทางเบื้องซ้าย

(2) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยาวที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองามและให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมากกว่า 2 ดวงเพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง 2 ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับขอบล่างของรังคเมตต์พองาม

- (3) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา การประดับดวงตราให้ปฏิบัติ เช่นเดียวกับ (2) ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋ากรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารามากกว่า 1 ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดาราของ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับดวงตราที่คล้องคอเพียง 2 ดวง โดยให้ประดับตราในลำดับเกียรติที่สูงกว่าตามวรรคหนึ่ง ส่วนตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

ข้อ 13 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อไม่มีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดาราสำหรับพระราชทานแก่สตรี ให้ประดับดวงตราโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ และประดับโดยเทียบเคียงในตำแหน่งและระดับเดียวกับบุรุษ ตามข้อ 12

กรณีการประดับดวงตราโดยคล้องคอแบบบุรุษ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้าผูกคอและส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนไขผ้าผูกคอ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มากกว่า 2 ดวงเพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง 2 ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้อยู่ต่ำกว่าดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่หนึ่งความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับสตรี ตามข้อ 23 (2) และข้อ 28 วรรคสอง (2)

ข้อ 15 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ส่วนการประดับตราให้ยึดแนวรั้งดุมเป็นหลัก โดยให้ประดับตราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ใกล้แนวรั้งดุม ส่วนตราที่มีลำดับเกียรติรองลงไป ให้ประดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายของลำตัวลดหลั่นกันไป โดยมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

(1) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดาราไม่เกิน 2 ดวง ให้ประดับตราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ขยายปกกระเป๋าและให้ประดับตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

(2) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดารา 3 ดวง ให้ประดับตราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ขยายกระเป๋าสวนตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าดาราดวงแรกเยื้องไปใกล้แนวรั้งดุมและตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สามให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้ายโดยให้มีระยะห่างกันพองาม

(3) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีดารา 4 ดวง หรือมากกว่า อาจพิจารณาประดับเพียง 4 ดวง ตามความเหมาะสม โดยประดับดาราดวงแรกเยื้องไปใกล้แนวรั้งดุม ส่วนตราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ขยายปกกระเป๋า ตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สามให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้ายและตราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็น ลำดับที่สี่ ให้ประดับไว้เบื้องล่างสุดตรงกับดาราดวงแรก โดยมีระยะห่างจากดาราดวงที่สองและดวงที่สามพองาม

ข้อ 17 กรณีหมายกำหนดการมิได้ระบุชนิดของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานหากมิได้รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

2.4 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ 24 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายให้ประดับตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

2.5 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปกติขาว

ข้อ 25 ให้ระดับแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานที่อกเสื้อเหนือปก กระเป่าเบื้องซ้ายโดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่กำหนดนัยของทางราชการระบุไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัยของทางราชการระบุ ให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญให้ประดับเฉพาะเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและเหรียญที่ระลึกโดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัยของทางราชการระบุให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการ ให้มีเครื่องแบบเฉพาะให้แต่งกายดังนี้

(1) บุรุษ เครื่องแบบขอเฝ้า (ปกติขาว)

(2) สตรี ชุดไทย ไม่ประดับแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามความในวรรคหนึ่ง

2.6 การประดับแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงาน

ข้อ 26 การประดับแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงานของทางราชการรัฐวิสาหกิจ สภาอากาศไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ให้นำความในข้อ 25 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ

สรุปสาระสำคัญ

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ

1. กรณีให้แต่งกายเต็มยศ (เสื้อขาว กางเกงหรือกระโปรงดำ)

1.1 ไม่ระบุชื่อสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียงสายเดียว โดยให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานแต่ละตระกูล ตามลำดับเกียรติ

1.2 ระบุชื่อสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ระบุซึ่งแม้ว่าจะได้รับพระราชทานสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงกว่าก็ตาม แต่ให้ประดับดาราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทานตามลำดับเกียรติแต่หากมิได้รับพระราชทานสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ระบุชื่อ ให้สวมสายสะพายหรือประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน โดยประดับดาราตามลำดับเกียรติ

2. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ แต่งกายเช่นเดียวกับเต็มยศ โดยประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย เมื่อประดับดาราชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานแต่ละตระกูลแล้ว ไม่ต้องสวมสายสะพาย

3. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปกติขาว(เสื้อขาว กางเกงหรือกระโปรงขาว) ให้ประดับแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้นยศที่ได้พระราชทานที่อกเสื้อเหนือปกกระเป่า เบื้องซ้าย โดยไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์กรณีให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญให้ประดับเฉพาะเหรียญ ราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและเหรียญที่ระลึกโดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและแพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่ง ช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. 2564 มีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 บททั่วไป

ข้อ 7 เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทานเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลใดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ข้อ 8 ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ขึ้นตราใด แก่บุคคลใด นอกจากจะต้องพิจารณาตามตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ และกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามบัญชีท้ายระเบียบนี้แล้ว ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ประพฤติดี มีความจงรักภักดีและมีทัศนคติที่ดีต่อพระมหากษัตริย์ผู้ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานมีความภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย

3.2 การเสนอขอพระราชทาน

ข้อ 11 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เริ่มจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกสลับกัน เว้นแต่ จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบนี้ โดยมีชั้นตราตามลำดับ ดังนี้

- (1) ชั้นที่ 7 เหรียญเงินมงกุฎไทย
- (2) ชั้นที่ 7 เหรียญเงินช้างเผือก
- (3) ชั้นที่ 6 เหรียญทองมงกุฎไทย
- (4) ชั้นที่ 6 เหรียญทองช้างเผือก
- (5) ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- (6) ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
- (7) ชั้นที่ 4 จัตุรภรณ์มงกุฎไทย
- (8) ชั้นที่ 4 จัตุรภรณ์ช้างเผือก
- (9) ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
- (10) ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์ช้างเผือก
- (11) ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
- (12) ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
- (13) ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- (14) ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- (15) ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ และ
- (16) ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปิดกั้นหรือกรณีอื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้ จะกระทำมิได้

ข้อ 12 นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวด 4 แล้ว บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- (2) เป็นผู้ประพฤติดี และปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง
- (3) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้
- (4) เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชโองการหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่ได้รับพระราชทานคืนในภายหลัง
- (5) เป็นผู้ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (6) เป็นผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างถูกกล่าวหาว่า
 - (ก) กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรืออยู่ระหว่างพิจารณาโทษทางวินัย หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย
 - (ข) กระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล หรือได้มีคำพิพากษาแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีนั้นหรือเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว
 - (ค) กระทำความผิดและอยู่ระหว่างการไต่สวนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรืออยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบุคคลตามวรรคหนึ่งต้องรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลตามข้อ 14 ดำเนินการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ตน ต่อไป

ข้อ 13 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลตามข้อ 14 ดำเนินการจัดทำเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยแยกเอกสารเป็นการเสนอขอพระราชทานให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และผู้ซึ่งพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุและให้เป็นไปตามลำดับขั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ ขั้นต่ำกว่าสายสะพายและชั้นสายสะพาย แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันภายหลังจากที่ได้ส่งเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว หากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลตามข้อ 14 เห็นว่ามีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ขั้นยศ สูงขึ้นหรือได้รับเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งที่ดำรงอยู่และมีคุณสมบัติอื่นครบตามหลักเกณฑ์ที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายประจำปี ก็ให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาได้แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

ข้อ 14 ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและบุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้เสนอรายชื่อและรับรองคุณสมบัติและคุณลักษณะตามข้อ 8 และข้อ 12 ของบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามบัญชีท้ายระเบียบนี้

- (6) ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำหรับข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พนักงานราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัด

ข้อ 15 ให้หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งจะดำเนินการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลตามข้อ 14 (6) ที่รับรองคุณสมบัติของตนเองแล้ว แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่รวบรวมและตรวจสอบรายชื่อ เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติและ

กลั่นกรองความดีความชอบตามที่กำหนดในระเบียบนี้ พร้อมทั้งรับรองว่าเป็นบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก่อนส่งเรื่องไปยังผู้เสนอรายชื่อตามข้อ 14 (6) ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองและรับรองอีกชั้นหนึ่ง ก่อนเสนอไปยังผู้เสนอรายชื่อตามข้อ 14 (6) เพื่อพิจารณารับรองแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ข้อ 17 ภายใต้บังคับข้อ 8 และข้อ 12 บุคคลผู้มีคุณสมบัติและคุณลักษณะครบถ้วนและได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ต้องดำรงตำแหน่งอยู่ในวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ขอพระราชทาน ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

(3) ผู้ซึ่งพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุ และมีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อยู่ก่อนการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่

(4) เป็นผู้เคยมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 12 (6) ซึ่งต่อมาปรากฏผลการสอบสวน ไต่สวน หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าไม่มีความผิด

ข้อ 18 ในการนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบนี้ หากเป็นผู้มีกรณีดังต่อไปนี้ในปีใด ให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีกกรณีละหนึ่งปี

(1) เป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัย

(2) เป็นผู้มีผลการประเมินการปฏิบัติราชการหรือการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดต่ำกว่าระดับดี เว้นแต่เป็นการขอพระราชทานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดระยะเวลาดำรงตำแหน่งหรือระยะเวลาเลื่อนขั้นตราเกินกว่าห้าปีบริบูรณ์ ให้พิจารณาผลการประเมินดังกล่าวในระยะเวลาห้าปี

บัญชี 15

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ ยกเว้นที่ปรากฏในบัญชีอื่น

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
1	<u>ประเภททั่วไป</u> ระดับปฏิบัติงาน	บ.ม.	จ.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2. ได้รับเงินเดือนต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญงาน ขอ จ.ม. 4. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	1. ต้องมีระยะเวลารับราชการ ติดต่อกัน มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้า รับราชการจนถึงวันก่อนวัน พระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษาของปีที่จะขอ พระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน 2. การนับระยะเวลาสำหรับผู้ ที่ได้รับบรรจุกลับเข้ารับ ราชการ ภายหลังที่ออกจากกา ราชการเพื่อไปปฏิบัติงานตาม คณะรัฐมนตรี อนุมัติใน องค์การระหว่าง ประเทศหรือ หน่วยงานที่มีใช้หน่วยงาน ของรัฐซึ่งไม่นับเวลาระหว่าง นั้น สำหรับการคำนวณ บำเหน็จบำนาญเหมือนเต็ม เวลาราชการให้นับระยะเวลา ต่อกันได้
2	ระดับชำนาญงาน	ต.ม.	ต.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. 2. ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ช	
3	ระดับอาวุโส	ท.ม.	ท.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. 2. ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ขอ ท.ช.	
4	ระดับทักษะพิเศษ	ท.ช.	ป.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. 3. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช.	
5	<u>ประเภทวิชาการ</u> ระดับปฏิบัติการ	ต.ม.	-	-	
6	ระดับชำนาญการ	ต.ช.	ท.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. 2. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญการพิเศษ ขอ ท.ม. 3. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญการพิเศษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ขอ ท.ช.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
7	ระดับชำนาญการพิเศษ	ท.ช	ป.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้รับเงินเดือนขั้นสูง และได้ ท.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
8	ระดับเชี่ยวชาญ	ท.ช.	ป.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. 3. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช	
9	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงินประจำ ตำแหน่ง 13,000 บาท	-	ม.ป.ช.	1. เลื่อนขั้นตราตามลำดับ ได้ทุกปี จนถึง ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช	
10	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงินประจำ ตำแหน่ง 15,600 บาท	-	ม.ป.ช.	1. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช	
11	<u>ประเภทอำนวยการ</u> ระดับต้น	ท.ช.	ป.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้รับเงินเดือนขั้นสูงของระดับ ชำนาญการพิเศษ และได้ ท.ช. มาแล้วไม่ น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
12	ระดับสูง	-	ม.ว.ม.	1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
13	<u>ประเภทบริหาร</u> ระดับต้น	-	ม.ว.ม.	1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
				3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
14	ระดับสูง ที่ได้รับเงินประจำ ตำแหน่ง 14,500 บาท	-	ม.ป.ช.	1. เลื่อนชั้นตราตามล ดับ ได้ทุกปี จนถึง ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	
15	ระดับสูง ที่ได้รับเงินประจำ ตำแหน่ง 21,000 บาท	-	ม.ป.ช.	1. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช	
16	ระดับสูง ที่ได้รับเงินประจำ ตำแหน่ง 21,000 บาท ดำรงตำแหน่ง - ปลัดกระทรวง - หัวหน้าส่วนราชการที่ มีฐานะเป็นกรมขึ้นตรง ต่อนายกรัฐมนตรี หรือตำแหน่งเทียบเท่า	ป.ม.	ม.ป.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี 16

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ตำแหน่งที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
1	ตำแหน่งที่ไม่มีวิทยฐานะ รับเงินเดือนอันดับ คศ. 1	ต.ม.	-	-	1.ต้องมีระยะเวลาับ ราชการติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับ ราชการจนถึงวันก่อนวัน พระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษาของปีที่ขอ พระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน 2. การนับระยะเวลาสำหรับผู้ที่ได้รับบรรจุกลับ เข้ารับราชการ ภายหลัง ที่ออกจากราชการ เพื่อไป ปฏิบัติงานตามที่ คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ใน องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานที่มีใช้หน่วย งานของรัฐซึ่งให้นับเวลา ระหว่างนั้นสำหรับการ คำนวณบำเหน็จบำนาญ เหมือนเต็มเวลาราชการ ให้นับระยะเวลาต่อกันได้
2	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ ชำนาญการ ตำแหน่งที่ไม่มีวิทยฐานะ รับเงินเดือนอันดับ คศ. 2	ต.ช.	ท.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. 2. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของอันดับ คศ. 3 ขอ ท.ม. 3. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของ อันดับ คศ. 3 มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ขอ ท.ช	
3	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง - ครู - ศึกษานิเทศก์ - รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งที่ไม่มีวิทยฐานะ รับเงินเดือนอันดับ คศ. 3 หรือไม่ต่ำกว่าอันดับ คศ. 3	ท.ช.	-	-	
4	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง - ผู้บริหารการศึกษา - ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ท.ช.	ป.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้รับเงินเดือนขั้นสูง ของอันดับ คศ. 3 และได้ ท.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ในปีที่เกษียณอายุราชการ	
5	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ เชี่ยวชาญ	ท.ช.	ป.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 3. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช.	
6	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ เชี่ยวชาญพิเศษ ที่ได้รับเงินวิทยฐานะ 13,000 บาท		ม.ป.ช.	1. เลื่อนขั้นตราตามลำดับได้ทุกปี จนถึง ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
7	ตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ เชี่ยวชาญพิเศษ ที่ได้รับเงินวิทยฐานะ 15,600 บาท		ม.ป.ช.	1. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี 25

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
1	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับเงินค่าจ้าง ตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้น ต่ำของข้าราชการพล เรือนระดับปฏิบัติการ แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของอัตรา เงินเดือนข้าราชการพล เรือนระดับชำนาญการ	บ.ม.	จ.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2. ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ม.	1. ต้องมีระยะเวลาปฏิบัติงาน ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 8 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วิน วันเริ่มจ้าง จนถึงวันก่อน วันพระราชพิธีเฉลิม พระชนมพรรษาของปี ที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า 60 วัน
2	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับเงินค่าจ้าง ตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้น ต่ำของข้าราชการพล เรือนระดับชำนาญการ ขึ้นไป	บ.ช.	จ.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. 2. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. 3. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	2. ต้องเป็นลูกจ้างประจำของ ส่วนราชการตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วย ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ และหมายความรวมถึง ลูกจ้างประจำสังกัด หน่วย ธุรการของรัฐสภา ศาล องค์การ อิสระ ตามรัฐธรรมนูญที่เป็น ส่วนราชการ และ ลูกจ้างประจำของราชการ ส่วนท้องถิ่นแต่ไม่หมายความ ถึงลูกจ้างเงินทุนหมุนเวียน 3. ต้องเป็นลูกจ้างประจำที่มี ชื่อและลักษณะงานซึ่งเคย เทียบได้กับลูกจ้างโดยตรง หมวดฝีมือขึ้นไปหรือ ลูกจ้างประจำที่มีชื่อและ ลักษณะเหมือนข้าราชการ

บัญชี 26

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่พนักงานราชการ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนขั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
1	พนักงานราชการ - กลุ่มงานบริการ - กลุ่มงานเทคนิค	บ.ม.	จ.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2. ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ม. 4. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ช.	1. ลำดับ 1-4 ต้องมีระยะเวลา ปฏิบัติงานติดต่อกันมาแล้วไม่ น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วิน วันเริ่มจางจนถึงวันก่อนวัน พระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษาของปีที่ขอ พระราชทานไม่น้อยกว่า 6 วัน
2	พนักงานราชการ กลุ่มงานบริหารทั่วไป	บ.ช.	ต.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. 2. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ม. 3. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ช. 4. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ม.	2. ลำดับ 5-7 ต้องมีระยะเวลา ปฏิบัติงานติดต่อกันมาแล้วไม่ น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วิน วันเริ่มจางจนถึงวันก่อนวัน พระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษาของปีที่ขอ พระราชทานไม่น้อยกว่า 6 วัน
3	พนักงานราชการ กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะ	จ.ม.	ต.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. 2. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ช. 3. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ม. 4. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ช.	3. ต้องเป็นพนักงานราชการ ตามสัญญาจ้างของส่วน ราชการตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงาน ราชการหรือพนักงานราชการ สังกัดหน่วยธุรการของรัฐสภา ศาล และองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญที่เป็นส่วนราชการ
4	พนักงานราชการ กลุ่มงานเชี่ยวชาญ เฉพาะ	จ.ช.	ท.ม.	1. เริ่มขอพระราชทาน จ.ช. 2. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ม. 3. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ช. 4. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ม.	
5	พนักงานราชการ กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับทั่วไป ระดับประเทศ	ต.ม.	ท.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. 2. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ต.ช. 3. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ม. 4. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ช.	
6	พนักงานราชการ กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับประเทศ			1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. 2. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ม.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
				3. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ช.	
				4. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
7	พนักงานราชการ กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับสากล	ท.ม.	ป.ช.	1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. 2. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ท.ช. 3. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. 4. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช	

4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2548 มีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ 5 เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใด ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาและดำเนินการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนต่อไป

ข้อ 6 ในกรณีที่ปรากฏเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ 7 ให้ดำเนินการเรียกคืนทุกชั้นตราเว้นแต่กรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่เพียงบางชั้นตรา

ข้อ 7 เหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิต
- (2) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (3) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (4) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น โดยคำสั่งอันถึงที่สุด
- (5) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยจากรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ โดยคำสั่งอันถึงที่สุด
- (6) เป็นผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพราะมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย
- (7) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย
- (8) เป็นผู้ประพฤติตนไม่สมเกียรติหรือนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปใช้ในกรณีไม่สมควร

ข้อ 8 เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดมีกรณีที่ต้องถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ 7 ให้ส่วนราชการต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการรวบรวมเอกสารหลักฐานและประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของผู้นั้นเพื่อส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องแล้วหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควรให้เสนอรายชื่อพร้อมทั้งชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อและชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืน ไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ข้อ 9 เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาดำเนินการตามข้อ 8 แล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนจากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แล้วแต่กรณี โดยพลัน หากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ด้วยประการใด ๆ ให้ใช้ราคาตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดซึ่งมีเหตุที่จะต้องถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วได้วายชนม์ลง ให้ดำเนินการเรียกคืน โดยพลัน

สรุปสาระสำคัญ

การเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายความว่า การดำเนินการถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ออกจากรายชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์รวมทั้งประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

5 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง การกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2569 มีสาระสำคัญ ดังนี้

ตามที่กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการต้องส่งคืนชั้นรอง เมื่อได้รับพระราชทานชั้นตราสูงขึ้นหรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน แล้วแต่กรณีแต่ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนได้ จะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการนั้น ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2533 อนุมัติในหลักการให้ปรับราคาใหม่ทุก 3 ปี และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 7 (4) ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ กฎมติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2569 ตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป

บัญชีราคาคชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 เป็นต้นไป

ลำดับที่	รายการ	ประเภท	ราคาชดใช้(บาท)
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า		
1	ปฐมจุลจอมเกล้า		3,529,742
2	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ		654,384
3	ทุติยจุลจอมเกล้า		406,826
4	ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ		307,366
5	ตติยจุลจอมเกล้า		277,442
6	ตติยานุจุลจอมเกล้า		61,588
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน		
7	ปฐมจุลจอมเกล้า		1,452,602
8	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ		445,166
9	ทุติยจุลจอมเกล้า		375,442
10	ตติยจุลจอมเกล้า		261,230
11	จตุตถจุลจอมเกล้า		261,230

ลำดับที่	รายการ	ประเภท	ราคาชุดใช้(บาท)
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก		
12	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	42,392
13	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	33,626
14	ประภมาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	28,658
15	ประภมาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	26,750
16	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	17,174
17	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	13,668
18	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	7,490
19	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	7,896
20	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	4,386
21	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	4,386
22	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	บุรุษ	4,172
23	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	สตรี	4,172
24	เหรียญทองช้างเผือก	บุรุษ	2,414
25	เหรียญทองช้างเผือก	สตรี	2,786
26	เหรียญเงินช้างเผือก	บุรุษ	2,324
27	เหรียญเงินช้างเผือก	สตรี	2,668
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย		
28	มหาปรมาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	55,516
29	มหาปรมาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	43,316
30	ประภมาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	27,240
31	ประภมาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	20,834
32	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	13,650
33	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	10,116
34	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	5,298
35	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	5,458
36	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	3,326
37	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	3,694
38	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	บุรุษ	3,152
39	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	สตรี	3,494
40	เหรียญทองมงกุฎไทย	บุรุษ	2,022
41	เหรียญทองมงกุฎไทย	สตรี	2,420
42	เหรียญเงินมงกุฎไทย	บุรุษ	2,022
43	เหรียญเงินมงกุฎไทย	สตรี	2,412
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์		
44	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	38,840
45	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	32,894

ลำดับที่	รายการ	ประเภท	ราคาخذใช้(บาท)
46	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	18,536
47	ทุติยดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	17,448
48	ตติยดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	8,760
49	ตติยดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	10,026
50	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	4,708
51	จตุตถดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	4,922
52	เบญจมติเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	4,708
53	เบญจมติเรกคุณาภรณ์	สตรี	4,922
54	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	3,650
55	เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	3,706
56	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์	บุรุษ	3,672
57	เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์	สตรี	3,732
	เหรียญราชอิสริยาภรณ์		
58	เหรียญพิทักษ์เสรีชน		1,412
59	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทหาร		4,658
60	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน	บุรุษ	4,658
61	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน	สตรี	4,520
62	เหรียญราชการชายแดน		748
63	เหรียญจักรมาลา		2,434
64	เหรียญจักรพรรดิมาลา	บุรุษ	2,284
65	เหรียญจักรพรรดิมาลา	สตรี	2,664

สรุปสาระสำคัญ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนในกรณีดังต่อไปนี้

- เมื่อทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน ต้องคืนพร้อมประกาศนียบัตร
- เมื่อได้รับพระราชทานชั้นตราสูงขึ้น ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการ

ต้องส่งคืนชั้นรอง

- ผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ มีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- กรณีที่ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนได้จะต้องชดใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการนั้น ตามประกาศกำหนดราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2569 (ปรับราคาใหม่ทุก 3 ปี)

บทที่ 3
ขั้นตอนการดำเนินการ

1 ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มบริหารงานบุคคลตรวจสอบข้อมูลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ในทะเบียนประวัติบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ ตามตาราง ดังต่อไปนี้

ขั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน	เงื่อนไขและระยะเวลา		
	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ
เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ระดับปฏิบัติงาน (เริ่มขอครั้งแรก) ต้องรับราชการติดต่อกัน มาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ภายในวันที่ 29 พ.ค. ของปีที่ขอ นับ 5 ปี หลังวันที่ 29 พ.ค. นับ 6 ปี	เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกัน มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 8 ปีบริบูรณ์ เริ่มรับ ราชการภายในวันที่ 29 พ.ค. ของปีที่ขอ นับ 8 ปี หลังวันที่ 29 พ.ค. นับ 9 ปี	เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกัน มาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ เริ่มรับราชการภายใน วันที่ 29 พ.ค. ของปีที่ขอ นับ 5 ปี หลังวันที่ 29 พ.ค. นับ 6 ปี
เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)	ระดับปฏิบัติงาน ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับ ชำนาญงาน 10,190 บาท และดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี บริบูรณ์	ได้ บ.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์	ได้ บ.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์
จตุรภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)	ระดับปฏิบัติงาน ได้รับเงินเดือน ไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของ ระดับชำนาญงาน 10,190 บาท	ได้ บ.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์	ได้ บ.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์
จตุรภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)	ระดับปฏิบัติงานได้รับ เงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญงาน 10,190 บาท และดำรง ตำแหน่งมาแล้วไม่น้อย กว่า 10 ปีบริบูรณ์	ได้ จ.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์	ได้ จ.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์
ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)	- ระดับปฏิบัติการ (เริ่มขอครั้งแรก) - ระดับชำนาญงาน	-	ได้ จ.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์

ชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน	เงื่อนไขและระยะเวลา		
	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ
	(เริ่มขอ)		
ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)	- ระดับชำนาญการ (เริ่มขอ) - ระดับชำนาญงาน ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่ น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์		ได้ ต.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์
ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)	- ระดับอาวุโส (เริ่มขอ) - ระดับชำนาญการ ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับ ชำนาญการพิเศษ 22,140 บาท		
ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)	- ระดับเชี่ยวชาญ (เริ่มขอ) - ระดับชำนาญการพิเศษ (เริ่มขอ) - ระดับชำนาญการ ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับ ชำนาญการพิเศษ 22,140 บาท มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี - ระดับอาวุโส ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์		
ประดมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)	- บริหารระดับสูง เลื่อนขั้นตามลำดับ ได้ทุกปี จนถึง ป.ม. - บริหารระดับต้น - อำนวยการระดับสูง - ระดับเชี่ยวชาญ ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อย กว่า 3 ปีบริบูรณ์ - ระดับชำนาญการพิเศษ ได้รับเงินเดือนขั้นสูง		

ชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน	เงื่อนไขและระยะเวลา		
	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ
	58,390 บาท และได้ ท.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์		
ประณามารณ์ช้างเผือก (ป.ช.)	- บริหารระดับสูง - บริหารระดับต้น - อำนวยการระดับสูง ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อย กว่า 3 ปีบริบูรณ์ - ระดับเชี่ยวชาญ - ระดับทักษะพิเศษ ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อย กว่า 5 ปีบริบูรณ์		
มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)	- บริหารระดับสูง ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อย กว่า 3 ปีบริบูรณ์ - บริหารระดับต้น - อำนวยการระดับสูง ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อย กว่า 5 ปีบริบูรณ์		
มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	บริหารระดับสูง ได้ ม.ว.ม. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์		
เหรียญจักรพรรดิมาลา	ข้าราชการที่รับราชการมา ด้วยความเรียบร้อยโดยไม่ เคยกระทำความผิดทางวินัย มาก่อนและไม่ได้เลื่อน เงินเดือน เนื่องจากลาป่วย ลากิจ และสายเกิน เป็น เวลาไม่น้อยกว่า 25 ปี เริ่ม รับราชการ ภายในวันที่ 27 ก.ค. นับ 25 ปี ของปีที่ขอ หลังวันที่ 27 ก.ค. นับ 26 ปี ของปีที่ขอ **กรณีถูกตั้งกรรมการ สอบสวนทางวินัยหรือ สอบสวนข้อเท็จจริง ในปี ที่ขอให้ชะลอการขอไว้จนกว่า		

ชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน	เงื่อนไขและระยะเวลา		
	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ
	จะถูกตัดสิทธิหากถูกลดโทษทางวินัยหรือว่ากล่าวตักเตือน จะไม่มีสิทธิขอเหรียญจักรพรรดิมาลาได้อีกเลย		

ขั้นตอนที่ 2 นำรายชื่อที่ได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติเรียบร้อยแล้วมาจัดทำข้อมูล ดังนี้

- 2.1 สำหรับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ
- 2.1.1 บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.1.2 บัญชีรายชื่อผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.1.3 บัญชีแสดงคุณสมบัติซึ่งเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.1.4 เอกสารสำเนาทะเบียนประวัติ ก.พ. 7 / ก.ค.ศ. 16
 - 2.1.5 เอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- 2.2 สำหรับการขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ของข้าราชการ
- 2.2.1 บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.2.2 บัญชีรายชื่อผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.2.3 แบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา / เหรียญจักรมาลา
 - 2.2.4 เอกสารทะเบียนประวัติ ก.พ. 7 / ก.ค.ศ. 16
 - 2.2.5 เอกสารบัตรประจำตัวประชาชน

ขั้นตอนที่ 3 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำพนักงานราชการ และผู้ขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำพนักงานราชการ และผู้ขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเอกสารผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และแบบฟอร์ม เพื่อนำส่งไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รายละเอียดดังนี้

- 5.1 สำหรับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ
- 5.1.1 บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 15 ชุด
 - 5.1.2 บัญชีรายชื่อผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 5 ชุด
 - 5.1.3 บัญชีแสดงคุณสมบัติซึ่งเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 15 ชุด
 - 5.1.4 แบบเสนอขอพระราชทานและรับรองคุณสมบัติบุคคลประกอบ (แบบ คส.2) จำนวน 2 ชุด / ราย
 - 5.1.5 เอกสารสำเนาทะเบียนประวัติ ก.พ. 7 / ก.ค.ศ. 16 จำนวน 2 ชุด
 - 5.1.6 เอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 2 ชุด

5.2 สำหรับการขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลาของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

5.2.1 บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 15 ชุด

5.2.2 บัญชีรายชื่อผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 5 ชุด

5.2.3 แบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
จำนวน 2 ชุด / ราย

5.2.4 แบบเสนอขอพระราชทานและรับรองคุณสมบัติบุคคลประกอบ (แบบ คส.2)
จำนวน 2 ชุด / ราย

5.2.5 เอกสารสำเนาทะเบียนประวัติ ก.พ. 7 / ก.ค.ศ. 16 จำนวน 2 ชุด

5.2.6 เอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 2 ชุด

ขั้นตอนที่ 6 รวบรวมบัญชีรายชื่อผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา/เหรียญจักรมาลา แบบ คส.2 และแบบ คส.2 (พด.) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 7 จัดส่งเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

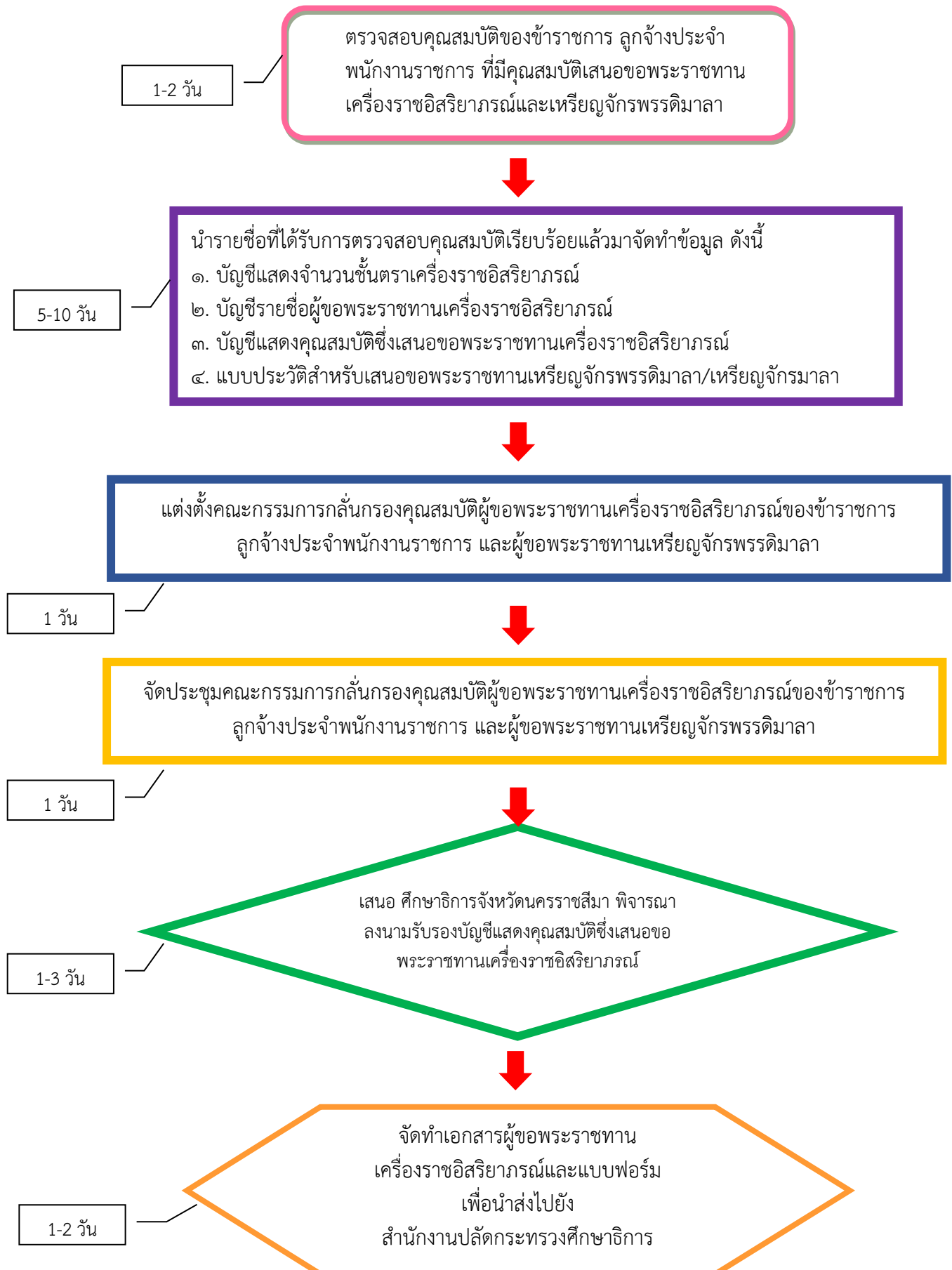
ขั้นตอนที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบเอกสารและนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และจัดส่งเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ขั้นตอนที่ 9 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลพร้อมทั้งชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรขอพระราชทานให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอรายชื่อไปยังสำนักพระราชวัง เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ขั้นตอนที่ 10 เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จะแจ้งเวียนให้สำนักงานศึกษาธิการศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาและสำนักงานฯ จะแจ้งเวียนให้บุคลากรในสังกัดทราบทั้งนี้ การเริ่มประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 1) ขึ้นสายสะพาย เมื่อเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานหรือผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว
- 2) ขึ้นต่ำกว่าสายสะพาย เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

2 ระยะเวลาขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา

3 การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

3.1 การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสำหรับพระราชทานในพิธีพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายแก่ผู้ได้รับพระราชทานทุกราย หลังพิธีพระราชทาน หากผู้ไม่ได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานจะมีหนังสือแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดให้มอบหมายผู้แทนไปรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้ไม่ได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานต่อไป

3.2 การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งกำหนดการให้กรมฯ ไปรับ เมื่อรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว นำมาจ่ายให้แก่ผู้ที่ได้รับพระราชทาน ในปีนั้น ๆ เป็นอัตราส่วนตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น ผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานพิธีต่าง ๆ หรือจะเก็บไว้สำรองเป็นกองกลาง เพื่อให้ข้าราชการในสังกัดที่ไม่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ยืมใช้ประดับได้

4 การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

4.1 กรณีที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมาย

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลต่าง ๆ กฎหมายบัญญัติการที่ต้องส่งคืนไว้สรุปได้เป็น 3 กรณีดังนี้ 1) กรณีวายชนม์ 2) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้น 3) กรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1) กรณีวายชนม์ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ผู้รับมรดกจะต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นวายชนม์

2) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้นต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองที่ได้รับพระราชทานในตระกูลเดียวกัน

3) กรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่วนราชการต้นสังกัด หรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการรวบรวมเอกสารหลักฐานและประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของผู้นั้น เพื่อส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีเมื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแล้วสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งเรื่องไปยังสำนักกราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่อไป เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ได้รับ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนโดยพลัน

4.2 การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์กรณีอื่น ๆ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีความประสงค์ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์โดยไม่ใช้กรณีที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย เช่น กรณีเกษียณอายุราชการ ลาออก หรือพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ประสงค์จะเก็บไว้เนื่องจากไม่ได้ใช้ประดับแล้ว สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ ทั้งโดยการส่งคืนผ่านกองการเจ้าหน้าที่หรือการส่งคืนโดยตรงที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

5 วิธีการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

5.1 การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือขอใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์โดยผ่านส่วนราชการต้นสังกัดให้ดำเนินการดังนี้

(1) กองการเจ้าหน้าที่ ทำหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยมีบัญชีแนบท้าย ซึ่งระบุรายละเอียดเกี่ยวกับคำนำหน้าชื่อ ชื่อ - สกุลของผู้ได้รับพระราชทาน ชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่งคืน

หรือในกรณีที่ชดใช้ราคาให้ระบุชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์และจำนวนเงินชดใช้ด้วยและนำหนังสือมาพร้อมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะส่งคืนหรือเงินชดใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปที่สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

(2) เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตรวจสอบชั้นตรา จำนวนและความแท้จริงของเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือตรวจสอบจำนวนเงินชดใช้กับราคาชดใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ครบถ้วนแล้ว จะออกใบรับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือใบเสร็จรับเงิน แล้วแต่กรณี ให้แก่กองการเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการส่งคืน

5.2 การส่งคืนหรือชดใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยตนเองหรือทนายทให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ผู้ได้รับพระราชทานหรือทนายททำหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (กรณีไม่ได้ทำหนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดเตรียมเอกสารให้กรอกรายละเอียดในการส่งคืน พร้อมนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะต้องส่งคืนหรือชดใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปที่สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำเนียบรัฐบาล

(2) เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตรวจสอบชั้นตรา จำนวนและความแท้จริงของเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือตรวจสอบจำนวนเงินชดใช้กับราคาชดใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ครบถ้วนแล้ว จะออกใบรับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือใบเสร็จรับเงิน แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานหรือทนายทเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการส่งคืน

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์	
เมื่อได้รับพระราชทาน	ชั้นตราที่ต้องส่งคืน
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	
บ.ม.	-
บ.ช.	-
จ.ม.	บ.ม.
จ.ช.	บ.ช.
ต.ม.	จ.ม.
ต.ช.	จ.ช.
ท.ม.	ต.ม.
ท.ช.	ต.ช.
ชั้นสายสะพาย	
ป.ม.	ท.ม.
ป.ช.	ท.ช.
ม.ว.ม.	ป.ม.
ม.ป.ช.	ป.ช.

บทที่ 4

วิธีการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1 การแต่งกายเต็มยศและเครื่องยศของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย สำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

1.1 ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษเต็มยศ)

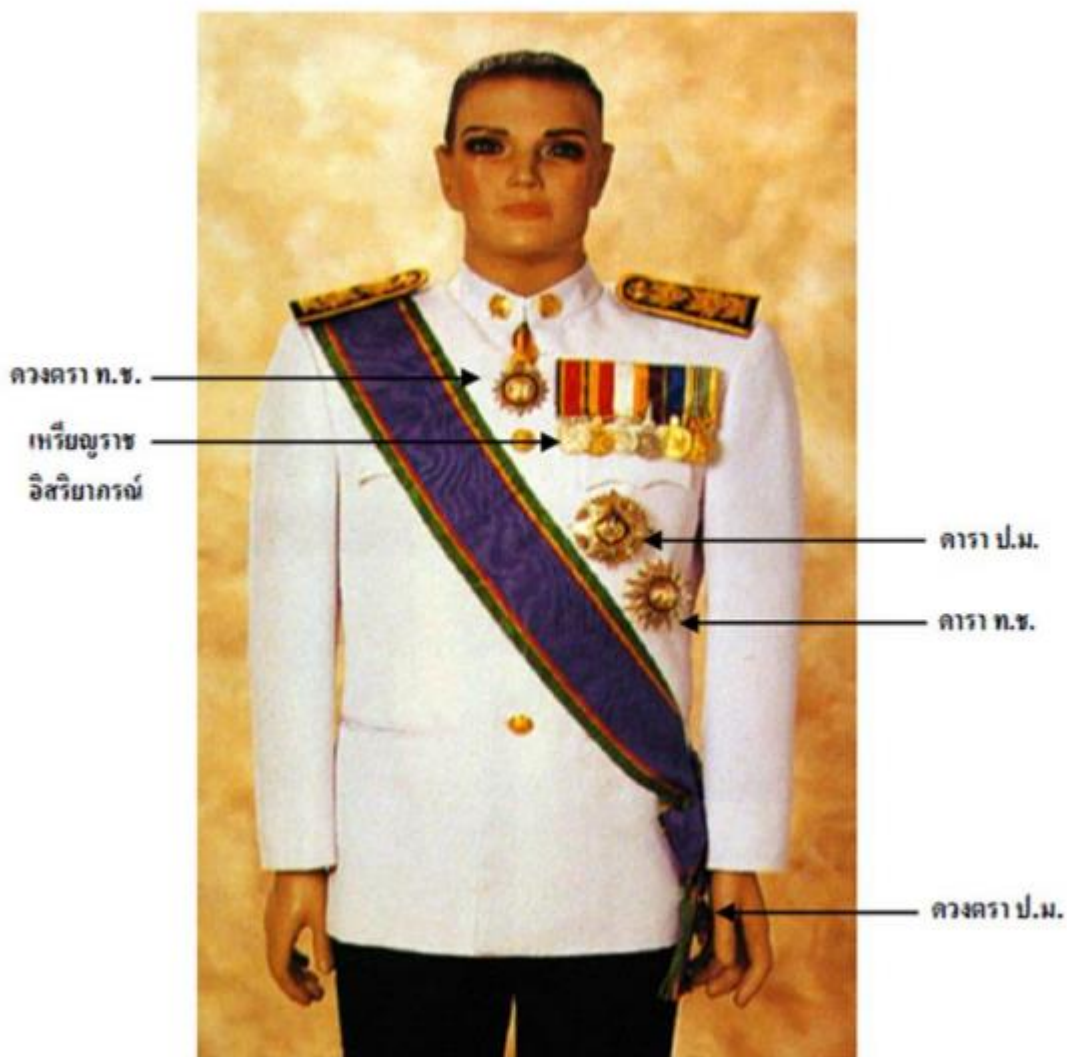
ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกกระหว่างตะขอตัวย่างกับดุมเม็ดแรก

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

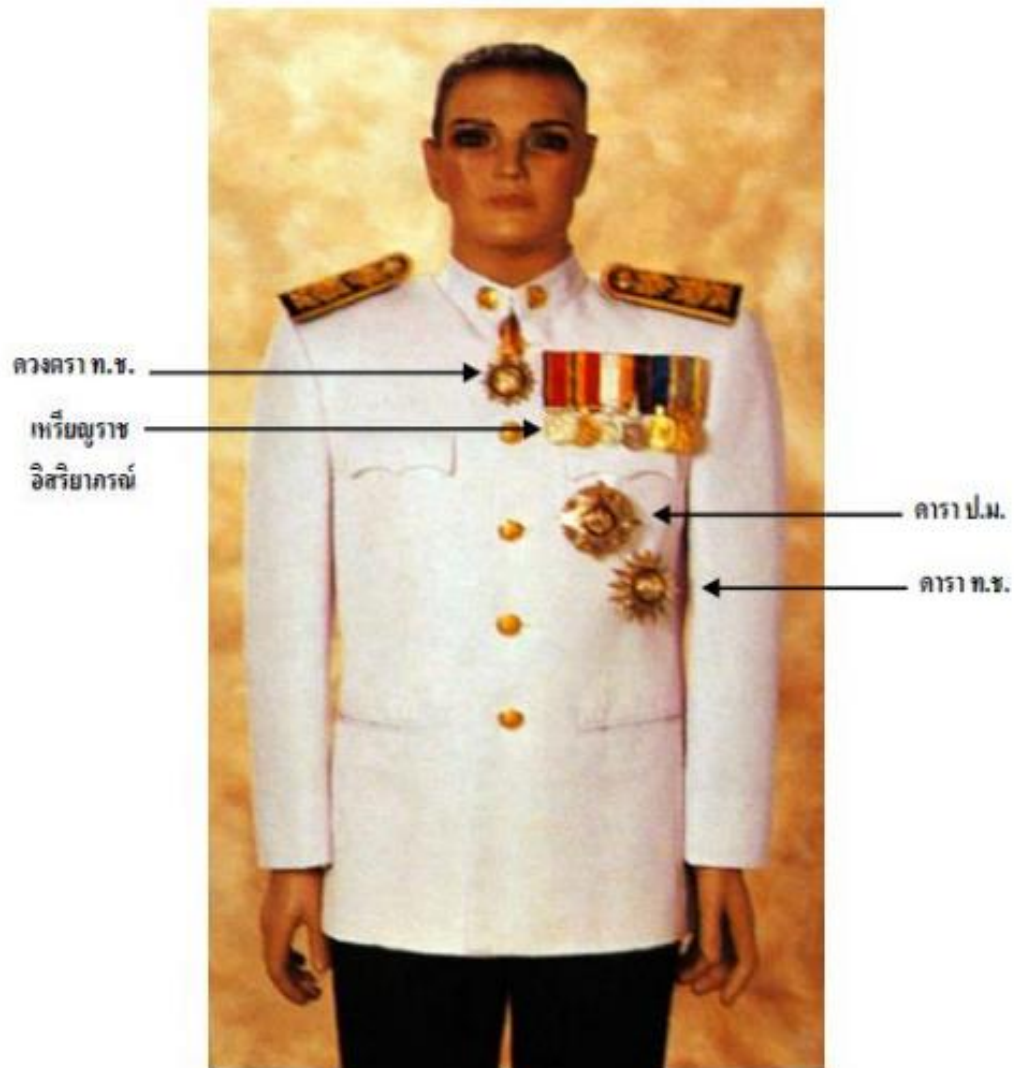
1.2 ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษครึ่งยศ)

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพร่แถบลอดออกระหว่างตะขอตู้ล่างกับดุมเม็ดแรก

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ (ไม่สวมสายสะพาย)

1.3 ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีเต็มยศ)

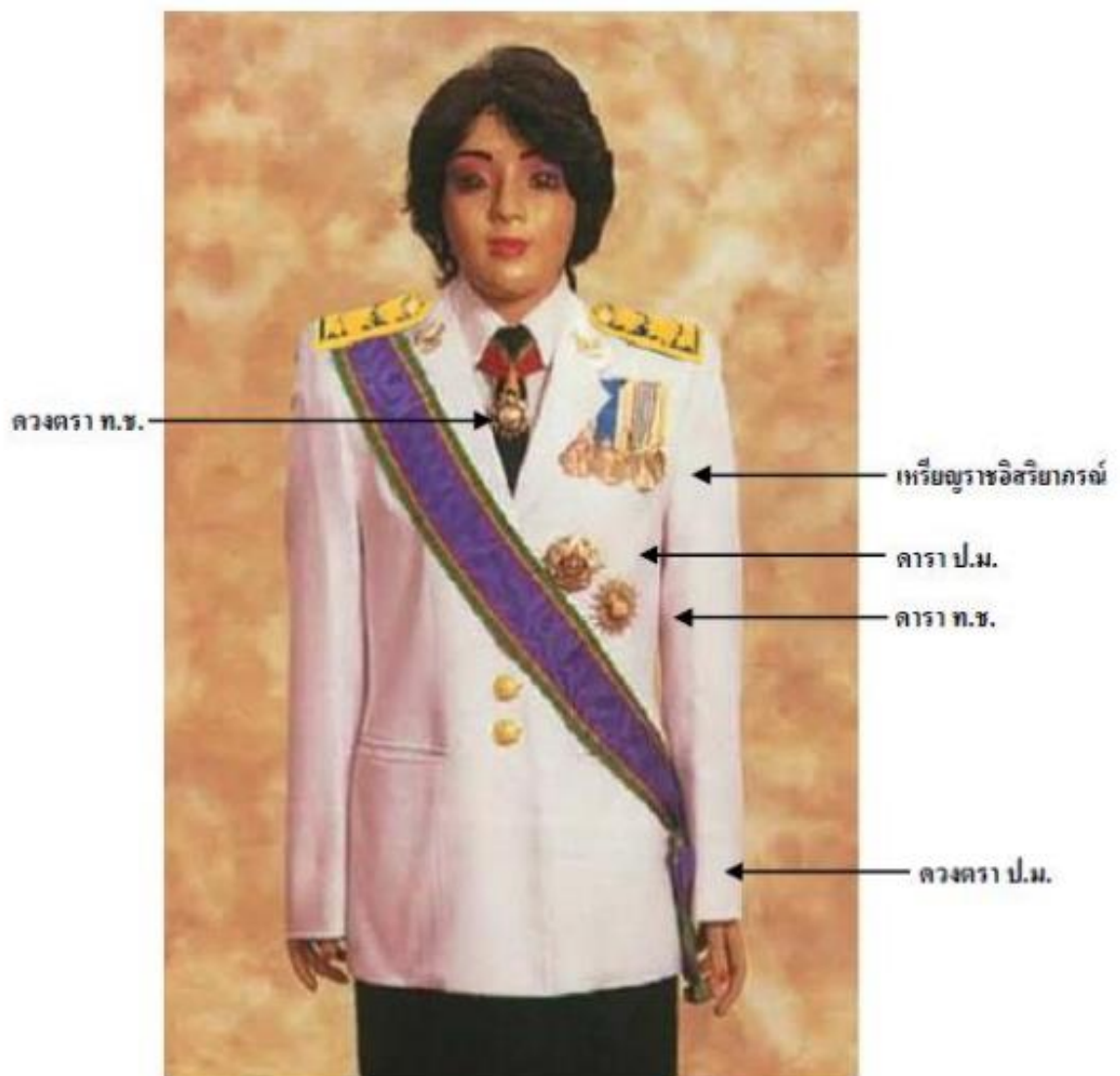
ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายผ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพร่แถบลอดจากปกเสื้อตัวในโดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

1.4 ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีครึ่งยศ)

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพร่แถบหลุดจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตราทับผ้าผูกคอและส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ (ไม่สวมสายสะพาย)

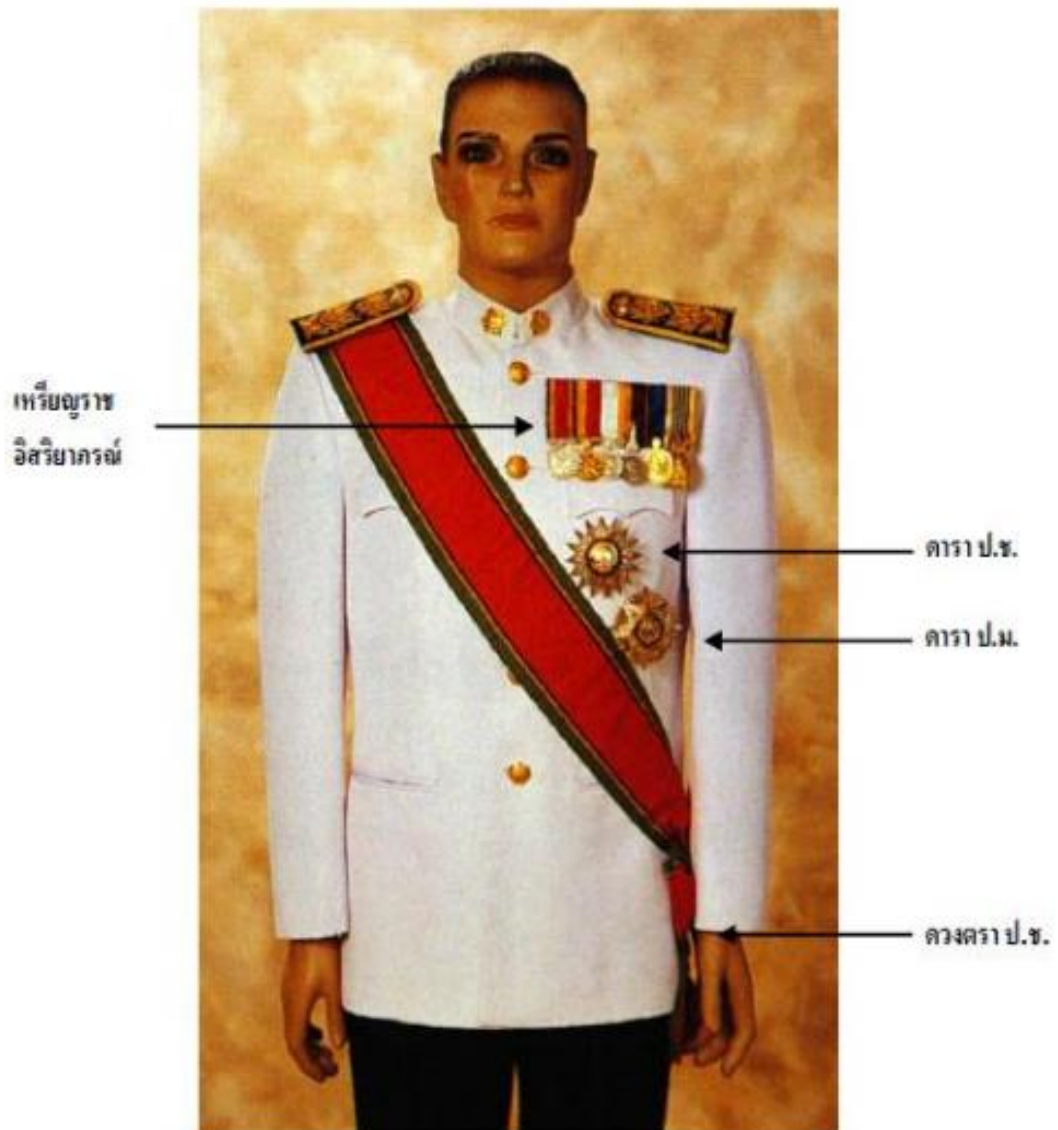
1.5 ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษเต็มยศ)

ดวงตรา ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

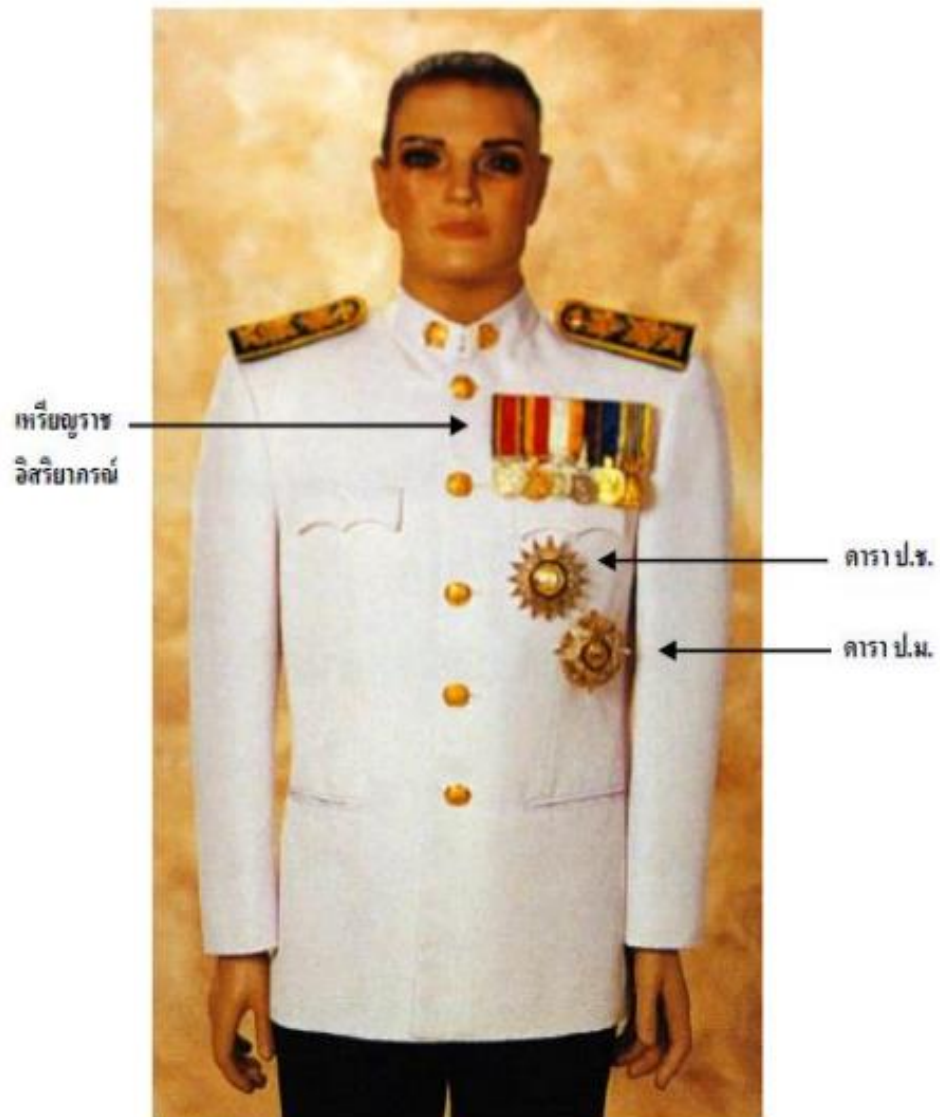

1.6 ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษครึ่งยศ)

ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ (ไม่สวมสายสะพาย)

1.7 ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีเต็มยศ)

ดวงตรา ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ให้

ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

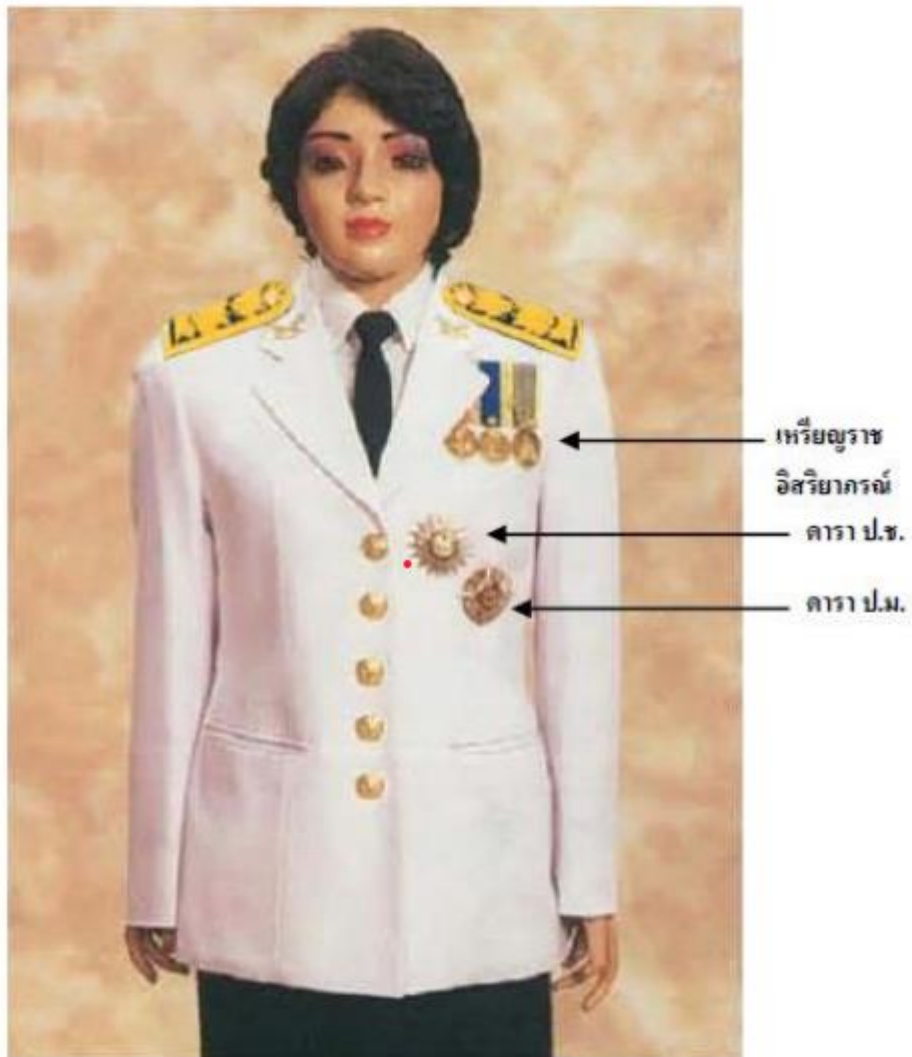

1.8 ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีครึ่งยศ)

ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่างๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ (ไม่สวมสายสะพาย)

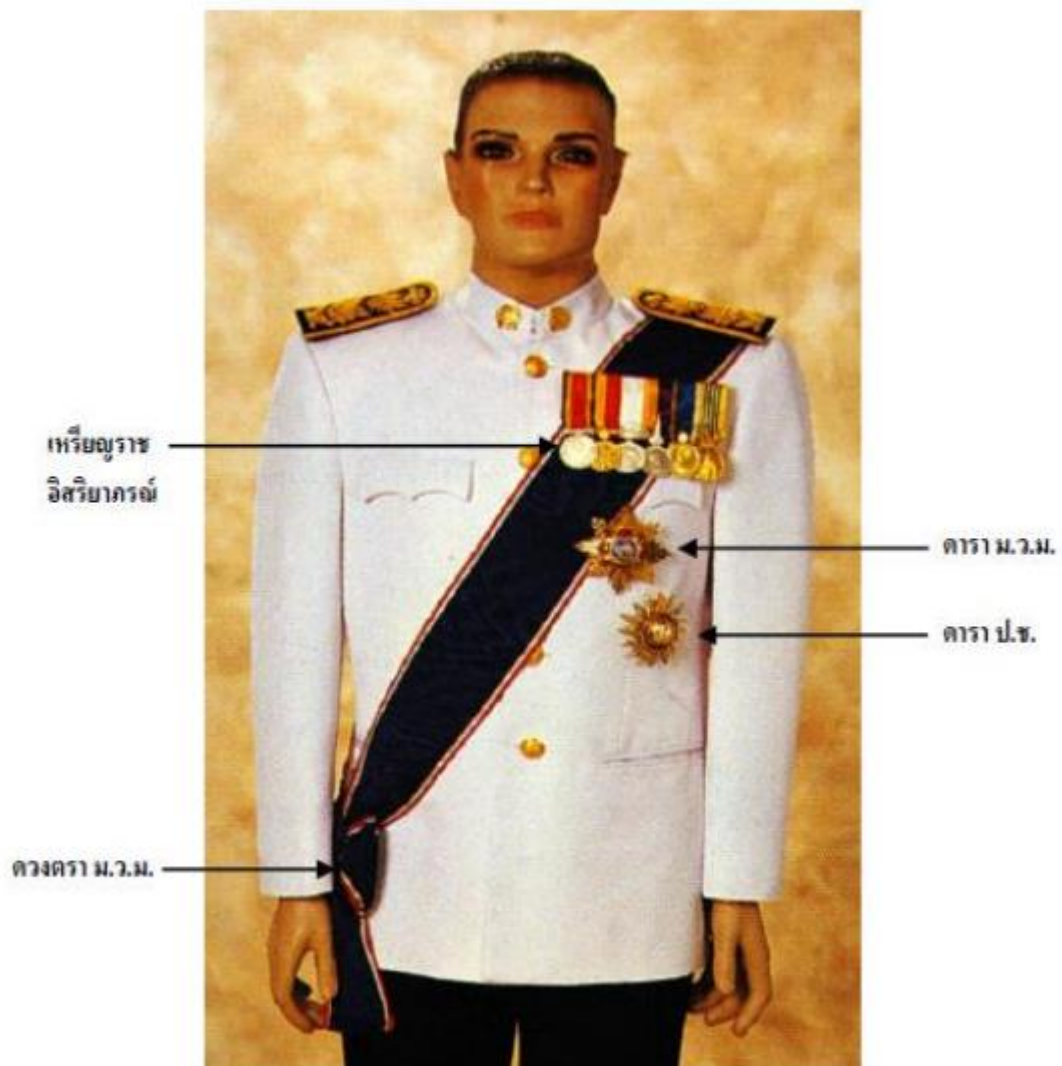
1.9 ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษเต็มยศ)

ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

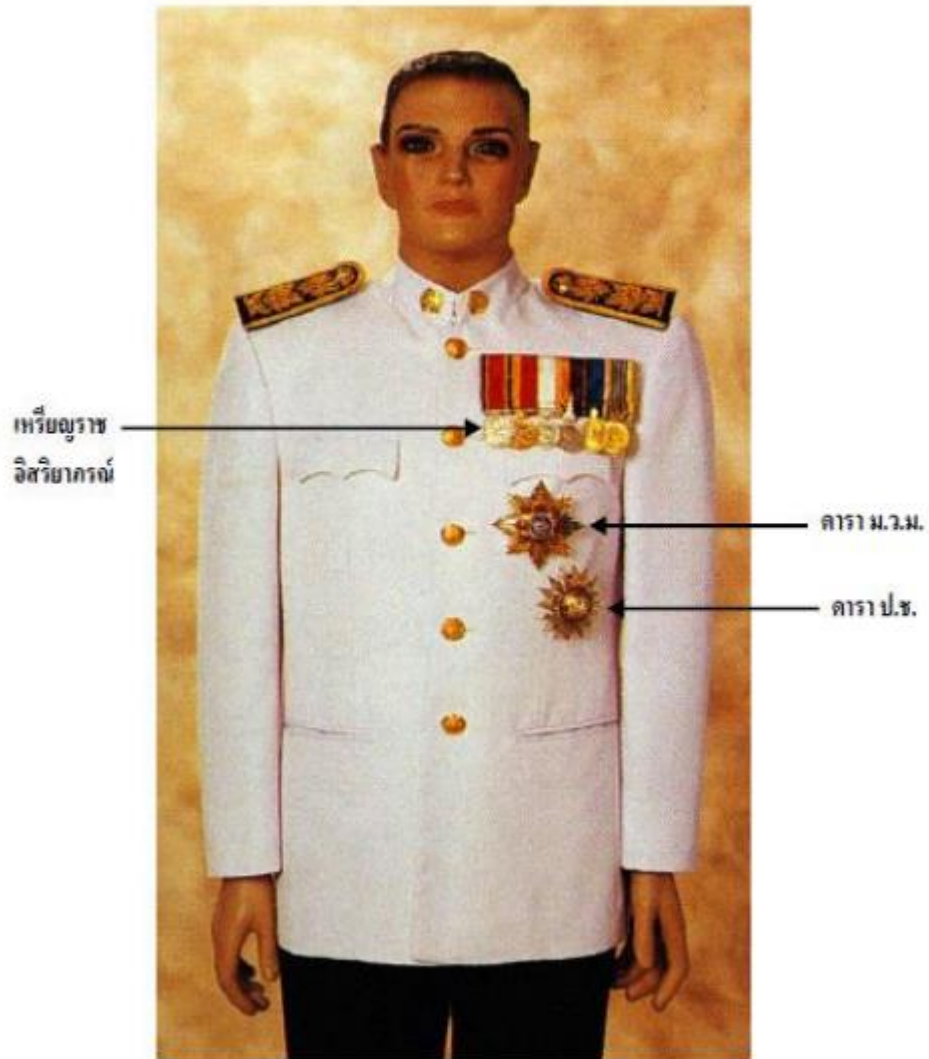

1.10 ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษครึ่งยศ)

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ (ไม่สวมสายสะพาย)

1.11 ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีเต็มยศ)

ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่างๆ ให้
ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

1.12 ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบสตรีครึ่งยศ)

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่างๆ

ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ (ไม่สวมสายสะพาย)

เหรียญราช
อิสริยาภรณ์

ดารา ม.ว.ม.

ดารา ป.ช.

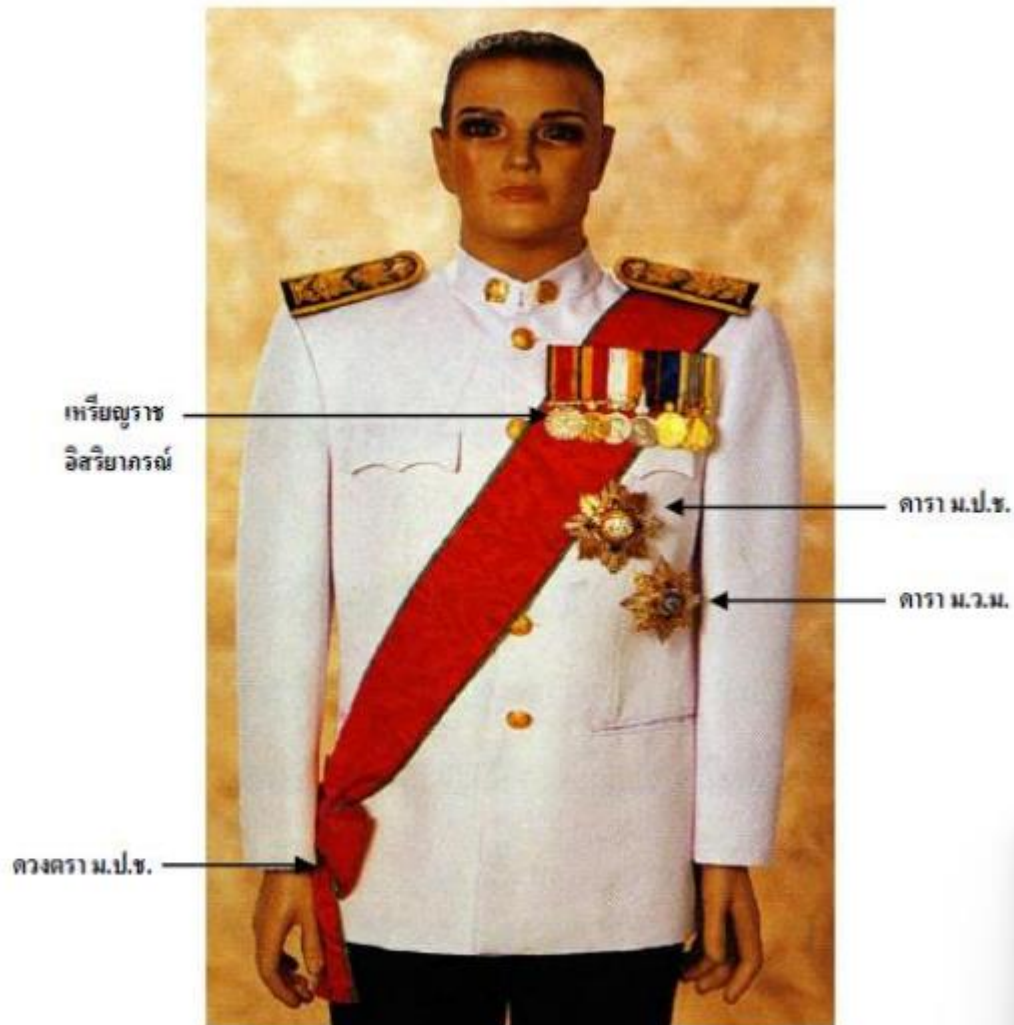
1.13 ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษเต็มยศ)

ดวงตรา ม.ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

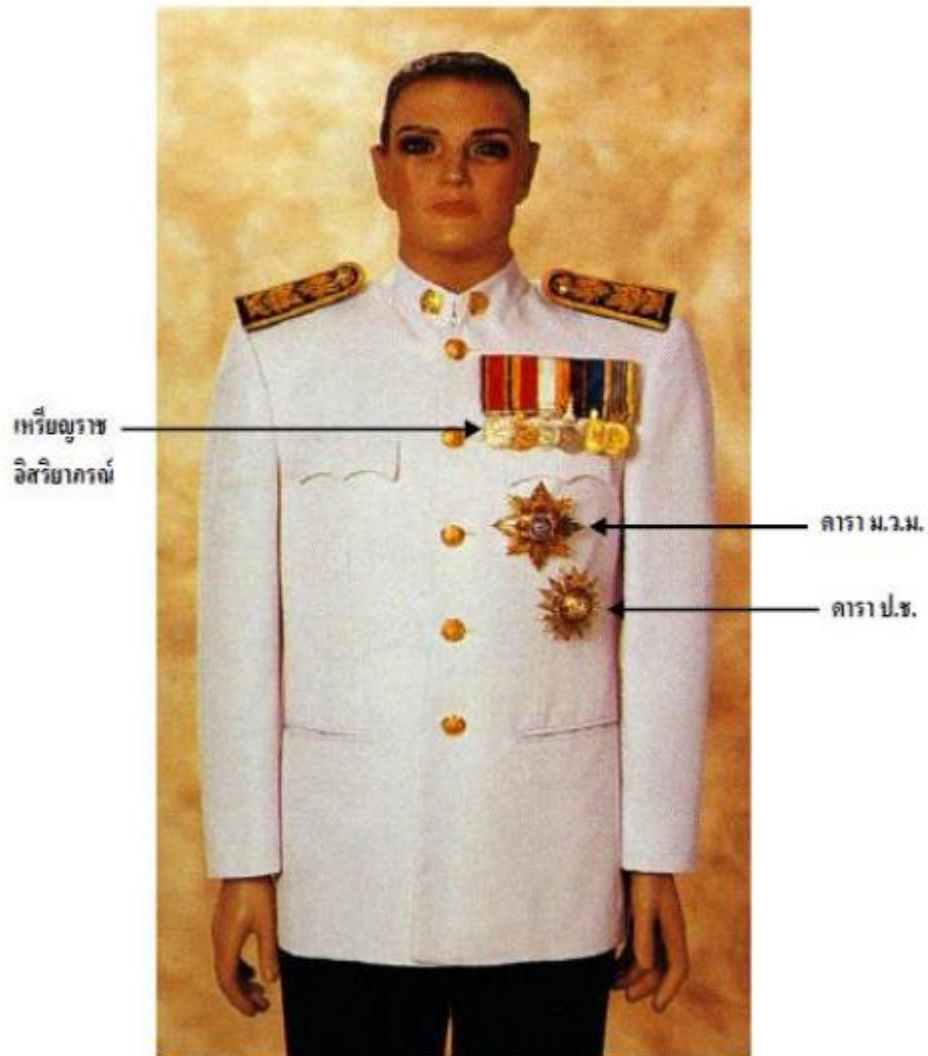

1.14 ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษครึ่งยศ)

ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ (ไม่สวมสายสะพาย)

1.15 ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (เต็มยศ)

ดวงตรา ม.ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ให้

ประดับ โดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

1.16 ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (แบบบุรุษครึ่งยศ)

ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ (ไม่สวมสายสะพาย)

← เหรียญราช
อิสริยาภรณ์

← ดารา ม.ป.ช.

← ดารา ม.ว.ม.

2. ลำดับชั้นแพรแถบย่อ

อักษรย่อ	อักษรย่อ	แพรแถบย่อ	แพรแถบย่อ
บ.ช.	บ.ม.		
จ.ม.	ป.ช.		
จ.ช.	จ.ม.		
ค.ม.	จ.ช.		
ค.ช.	ค.ม.		
ท.ม.	ค.ช.		
ท.ช.	ท.ม.		
ป.ม.	ท.ช.		
ป.ช.	ป.ม.		
ม.ว.ม.	ป.ช.		
ม.ป.ช.	ม.ว.ม.		

3. ลักษณะแพรวแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์/แพรวแถบย่อเหรียญที่ระลึก

ลักษณะแพรวแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ / แพรวแถบย่อเหรียญที่ระลึก

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

ลำดับที่	ชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์	แพรวแถบย่อ ระดับเดี่ยว	แพรวแถบย่อ ระดับคู่
1	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
2	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
3	จักรดาราภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)		
4	จักรดาราภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) จักรดาราภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)		
5	ตรีศาราภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) จักรดาราภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)		
6	ตรีศาราภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ตรีศาราภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)		
7	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ตรีศาราภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)		
8	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)		
9	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)		
10	ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)		
11	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)		
12	มหาปรมมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)		

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2484. พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช 2484. สืบค้นวันที่ 11 สิงหาคม 2566 จาก <https://decor.soc.go.th/wpcontent/uploads/2018/law/6.pdf>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2541. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยพ.ศ. 2551. สืบค้นวันที่ 5 สิงหาคม 2566 จาก <https://decor.soc.go.th/wp-content/uploads/2018/law/16.pdf>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2548. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2548. สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2566 จาก <https://decor.soc.go.th/wpcontent/uploads/2018/law/17.pdf>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2565 จาก https://decor.soc.go.th/wp-content/uploads/2019/07/T_0001.pdf
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2563. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดราคาخذใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2569. สืบค้นวันที่ 22 กันยายน 2566 จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/219/T_0014.PDF
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2564. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. 2564. สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2566 จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/245/T_0001.PD